

യൂദാ

ഒരു മുമ്പാകെ

ഒരുപക്ഷേ ഉത്തമഗീതവും യൂദയുടെ പുസ്തകവുമായിരിക്കാം ബൈബിളിൽ എതിരാളികൾ ഏറ്റവും അധികം അവഗണിക്കപ്പെട്ട പുസ്തകങ്ങൾ. എല്ലാ തിരുവെഴുത്തും തുല്യ പ്രാധാന്യമുള്ളതാണെന്ന് വാദിക്കുന്നത് അപകടകരമാണ്, അതേ സമയം ഓരോന്നും പഠനത്തിനു യോഗ്യമാണ്. ദൈവം തന്റെ കരുണാധികൃതന്മാർ, യൂദയുടെ പുസ്തകവും പുതിയ നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതിന് മറ്റൊരു കാരണവും ഇല്ലെങ്കിൽ, ക്രിസ്തീയ സമൂഹം ശ്രദ്ധിക്കണം എന്നതാണ്. എങ്ങനെയായാലും, പൊതുവായ ലേഖനങ്ങൾക്കും വെളിപ്പാട് പുസ്തകത്തിനും ഇടക്ക് യൂദാ എന്ന ഈ ചെറിയ ലേഖനം ചേർത്തിരിക്കുന്നത് ഒരു വിവാദപരമായ സാഹിത്യമാണെന്ന് പറയാം. ക്രിസ്ത്യാനികൾ കേൾക്കേണ്ട ഒരു സന്ദേശമാണ് അത്.

യൂദയുടെ ലേഖന വ്യാഖ്യാനത്തിനായി, മറ്റേതൊരു ബൈബിൾ പുസ്തകത്തെപ്പോലെ, ആ രേഖ എങ്ങനെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് നോക്കണം. യൂദയുടെ ലേഖനം എന്തു പ്രതീതി ജനിപ്പിക്കുന്നു? എന്തിനാണ് ലേഖകൻ എഴുതിയത്? അയാൾ തന്റെ വായനക്കാരെ ഉത്തേജിപ്പിക്കുവാനാണോ ആഗ്രഹിച്ചത്? കൂടുതൽ തെളിവോടെ അവരെ പഠിപ്പിക്കുവാനാണോ അയാൾ ഉദ്ദേശിച്ചത്? അവരുമായി ഒരു സഹിഷ്ണുതാ ബന്ധം പണിയുവാനാണോ അയാൾ ശ്രമിച്ചത്? അയാൾ വരുവാനുള്ള അപകടങ്ങളെ മുന്നറിയിക്കുകയായിരുന്നോ? ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം ആധുനിക ക്രിസ്ത്യാനികൾ ഉത്തരം കണ്ടെത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, അവരുടെ പരിജ്ഞാനം വർദ്ധിക്കും. ആ ലേഖനം എഴുതി രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് ജീവിക്കുന്നവർക്ക്, ലേഖന സാഹചര്യം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് ഗ്രഹിക്കുക എന്നത് നിസാര കാര്യമല്ല.

യൂദയുടെ ലേഖകനും ആദ്യ വായനക്കാരും തമ്മിലുള്ള ശക്തമായ ബന്ധം, അതു പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് മനസിലാക്കിയാൽ, ആധുനിക വായനക്കാരന്മാർക്ക് പ്രയോജനപ്പെടും. അതുകൊണ്ട് പരിശ്രമം നീതീകരിക്കാവുന്നതാണ്. യൂദയും അവന്റെ വായനക്കാരും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ദീർഘമായി കൊണ്ടുപോകുവാൻ എങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു എന്ന്, ആധുനിക വായനക്കാരന്മാർ മനസിലാക്കണം. എന്തുകൊണ്ട് അത് അവർ തുടർന്നു? യൂദയും അന്നത്തെ സഭസ്യരും തമ്മിലുള്ള ഏർപ്പാട് മനസിലാക്കുവാൻ, ഒന്നാമത്തെ സഭസ്യർ അന്ന് ലേഖനം വായിച്ചതുപോലെ വായിക്കണം. അവർ അതിനെ, ചരിത്രപരമായും അന്നത്തെ സാഹിത്യഘടനാപരമായും ചിന്തിച്ച്, ക്രിസ്തീയ വിശ്വാസത്തിലും, സ്വഭാവത്തിലും ആ സന്ദേശം വരുത്തുന്ന സ്വാധീനം മനസിലാക്കുക.

ലേഖനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം

യൂദയുടെ ലേഖനം സാധാരണ രീതിയിൽ വായിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് മനസിലാക്കാവുന്ന കാര്യമാണ് ക്രിസ്തീയ സമൂഹത്തിലെ വ്യക്തികൾ “അഭക്തരായ പുരുഷന്മാരാൽ” ഭീഷണി നേരിട്ടിരുന്നു എന്നത് (യൂദാ. 4). യൂദ തന്റെ കുറ്റാരോപണത്തിൽ ഭയപ്പെട്ടിരുന്നു. ബൈബിളിലെ പുസ്തകങ്ങൾ നാം ക്രമത്തിൽ വായിച്ചാൽ, അവന്റെ വാക്കുകൾ നമ്മെ കുറച്ചു പേജുകൾക്ക്

മുൻ വായിക്കുവാൻ നാം നിർബ്ബന്ധിതരാകും. യൂദക് “അഭക്തരായ ആളുകളെ” കുറിച്ചു പറയുവാനുള്ളതു തന്നെയായിരുന്നു പത്രോസിന് “ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ” കുറിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചത് (2 പത്രോ. 2:1). ക്രിസ്തീയ സമൂഹത്തെ കുഴപ്പത്തിലാക്കിയവർ വാസ്തവത്തിൽ എന്താണ് പഠിപ്പിച്ചിരുന്നത് എന്ന് രണ്ട് ലേഖകന്മാരും വിശദമാക്കിയിട്ടില്ല, അവർ പറയുന്നത് ഒരേ ആളുകളെ കുറിച്ചാണെന്ന് തോന്നുന്നു.

യൂദയുടെ ലേഖനത്തിലെ “അഭക്തരായ പുരുഷന്മാരും” പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തിൽ “ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരും” ക്രിസ്ത്യാനികളെ തങ്ങളുടെ നേട്ടത്തിനായി ഉപയോഗിക്കുകയും (യൂദാ. 16; 2 പത്രോ. 2:14), അധികാരത്തെ നിന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു (യൂദാ. 8; 2 പത്രോ. 2:10). അവർ അധർമ്മികരായിരുന്നു. ക്രിസ്തീയ പരിശീലനത്തിനുള്ള ഉപദേശത്തിലെ അന്വേഷണമുള്ള ആശ്രയത്തെ അവർ മറച്ചു കളയുകയായിരുന്നു (യൂദാ. 12, 13, 18, 19; 2 പത്രോ. 2:13, 14). ദൂതന്മാരുടെ സാദൃശ്യങ്ങളെ അവർ വിധിക്കുകയായിരുന്നു (യൂദാ. 6; 2 പത്രോ. 2:4). പത്രോസ് സംബോധന ചെയ്ത സഭകളെയും, യൂദാ സംബോധന ചെയ്ത സഭകളെയും, ഒരുപക്ഷേ ഒരേ വ്യക്തികൾ, ഒരേ ഉപദേശത്താൽ സ്വാധീനിക്കുകയായിരുന്നു. അത് അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ, പത്രോസിനെ 2 പത്രോസ് എഴുതുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ച അതേ കാരണം തന്നെയായിരിക്കാം യൂദയെയും എഴുതുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചത്. ഒരു ലേഖകൻ എഴുതിയ ഉദ്ദേശം മനസിലാക്കി കഴിയുമ്പോൾ, അടുത്ത ലേഖകന്റെ ലേഖനം കൂടെ വായിച്ചുകഴിയുമ്പോൾ, ഉദ്ദേശം കൂടുതൽ വ്യക്തമാകും.

യൂദയുടെ ലേഖനവും 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും ചില രീതിയിൽ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി കാണാം. രണ്ട് ലേഖനങ്ങളിലെയും വേദഭാഗങ്ങൾ നമുക്ക് സൂചനകൾ നൽകിയിരിക്കുന്നു. അവർക്കു തമ്മിൽ പലതും പൊതുവായിട്ടുള്ളത് തർക്കമറ്റു വസ്തുതയാണ്. ആ രണ്ട് ലേഖകന്മാരും ഒരേ കാലയളവിലുള്ളവരായിരുന്നോ, ഒരേ സ്ഥലത്ത് താമസിച്ചിരുന്നോ, എന്നതിനുള്ള തെളിവുകൾക്കായി നാം ഇനിയും മുമ്പോട്ട് പോകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിനുള്ള സാധ്യത തള്ളിക്കളയാവുന്നതല്ല. സഭയുടെ പ്രാരംഭ വർഷങ്ങളിൽ പത്രോസും യൂദയും യെരൂശലേം സഭയിൽ സജീവമായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു. രണ്ട് ലേഖനങ്ങളും എഴുതപ്പെട്ടത് സഭയുടെ ആദ്യത്തെ രണ്ട് ദശകങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ആണെങ്കിൽ, അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരസ്പരം അറിഞ്ഞിരിക്കും. ക്രിസ്ത്യാനിതം യെഹൂദ്യയിൽനിന്നു പുറത്തേക്ക് വ്യാപിച്ച ആദ്യ കാലത്താണ് എഴുതപ്പെട്ടതെങ്കിൽ, സാഹിത്യത്തിലുള്ള പരസ്പരബന്ധം വിശദീകരിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ ലേഖനങ്ങളെ നാം ആധികാരികമായി എടുക്കുന്നതിനാൽ, 2 പത്രോസ് എഴുതിയതു പത്രോസും, യൂദയുടെ ലേഖനം എഴുതിയത് യാക്കോബിന്റെ സഹോദരനായ യൂദാ ആയതുകൊണ്ട്-അവർ കർത്താവിന്റെ സഹോദരന്മാർ കൂടെയായിരുന്നു-അപ്പോൾ അവർ യെരൂശലേമിൽ താമസിച്ചിരുന്നപ്പോഴായിരുന്നു അവരുടെ ലേഖനങ്ങൾ എഴുതിയത് എന്നു കരുതാം.

പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും യൂദയുടെ ലേഖനവും ഇന്ന് വായിക്കുന്നവർ അവ തമ്മിലുള്ള സമാനത മാത്രമല്ല, അന്തരവും മനസിലാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും. ലേഖനങ്ങളെ നാം സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ, അവയിൽ പറയുന്ന സഭകൾ വെല്ലുവിളികൾ, ഒരേ സദസ്യരെയല്ല രണ്ടുപേരും പറയുന്നത് എന്നു വ്യക്തമാകും. കൂടാതെ, ഓരോ ലേഖകനും അവനവന്റെ സദസ്യരുടെ ബഹുമതി നേരിട്ട് അറിയാമായിരുന്നു എന്നതു സ്പഷ്ടമാണ്. രണ്ട് ലേഖകന്മാർക്കും

വ്യത്യസ്തമായ സ്വാധീന വലയമാണ് ഉള്ളത്. ചില സഭകൾക്ക് കൂടുതൽ ഫല പ്രദമായി എഴുതുവാൻ പത്രോസിനു കഴിയുമായിരുന്നു, അതുപോലെ മറ്റു ചില സഭകൾക്ക് ഫലപ്രദമായി എഴുതുവാൻ യൂദാക്കും കഴിയുമായിരുന്നു. ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരുടെ സ്വാധീനത്താൽ സാഹസപ്പെടുത്തിയ കുഴപ്പം പിടിച്ച സദസ്യരെയായിരുന്നു രണ്ട് എഴുത്തുകാരും അഭിമുഖീകരിച്ചത്. എങ്കിലും, 2 പത്രോസിലേയും യൂദായുടെ ലേഖനത്തിലേയും സദസ്യർ നേരിട്ട അപകടങ്ങളെ തരണം ചെയ്യുവാൻ പൊതുവായ ഒരു ലേഖനം മതിയായിരുന്നു എന്നു ധരിക്കരുത്.

രണ്ട് ലേഖകന്മാരും എഴുതിയ സഭകളിൽ ചില ഉപദേഷ്ടാക്കന്മാർ വന്ന് (രംഗത്തേക്ക് വന്ന പുതുമുഖങ്ങൾ) അപ്പൊസ്തലന്മാരുടെ ഉപദേശത്തിന് വിട്ടുവീഴ്ച്ച ചെയ്തു, കർത്താവിനും ക്രിസ്തീയ സമൂഹത്തിനും മദ്ധ്യതടസങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയായിരുന്നു (യൂദാ. 20, 21; 2 പത്രോ. 2:20, 21). പത്രോസും യൂദയും ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കുറിച്ച് അത്യന്തമായിട്ടായിരുന്നില്ല പറഞ്ഞത്. അവർ തങ്ങളെ കുറിച്ചു പറയുന്നതിനു പകരം, സഭക്ക് കുഴപ്പമുണ്ടാക്കിയ വന്യമൃഗങ്ങൾക്ക് തുല്യരായ ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കുറിച്ചായിരുന്നു പറഞ്ഞത് (2 പത്രോ. 2:12). അവർക്ക് “സദാകാലത്തേക്കും അന്ധതമസ്സുകുഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നു” (യൂദാ. 13). ഒരേ രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവരായിരുന്നു രണ്ട് ലേഖനങ്ങളിലും പ്രതിപാദിക്കുന്ന ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ.

2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും യൂദയുടെ ലേഖനവും ഒരേ രീതിയിലാണ് ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതെങ്കിലും, ഓരോ ലേഖനവും ഉദ്ദേശത്തിലും രീതിയിലും വ്യത്യസ്തമാണ്. അപ്പൊസ്തല സാക്ഷികളേക്കാൾ, ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ ജ്ഞാനത്തിന് ഊന്നൽ കൊടുത്തത് യൂദയേക്കാൾ പത്രോസിന് കൂടുതൽ ഉൽക്കണ്ഠ ഉളവാക്കിയിരുന്നു (2 പത്രോ. 1:3, 8). കർത്താവ് വരുന്നതിന് കാലതാമസം നേരിട്ടതായിരിക്കാം ഒരുപക്ഷേ ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ അതിനെ ചൂഷണം ചെയ്യുവാൻ തയ്യാറായത് (2 പത്രോ. 3:3-10). യൂദയുടെ ഭാഗത്ത്, തനിക്ക് പരിചയമുണ്ടായിരുന്ന യെഹൂദ സാഹിത്യം പരിചയമുള്ള വിശ്വാസികളെ അഭേതരായ പുരുഷന്മാർ സഭയിൽ കടന്നുവന്നു കുഴപ്പമുണ്ടാക്കിയതിനെയാണ് നേരിട്ടത്. ഓരോ ലേഖനത്തിനും അതാതിന്റെ രീതിയാണുള്ളത്.

അവരുടെ ആദ്യ ഉപദേഷ്ടാക്കന്മാരുടെ വിശ്വാസത്തോട് മുഴുവനായും ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നതായിരുന്നു ആദ്യം അവർക്ക് ലഭിച്ച സന്ദേശം എന്നായിരുന്നു പത്രോസും യൂദയും അവരുടെ സദസ്യരെ ഓർപ്പിച്ചത് (യൂദാ. 3; 2 പത്രോ. 1:3). അവകാശങ്ങൾ കൂടാതെ അപ്പൊസ്തലന്മാരുടെ സത്യപരിജ്ഞാനത്തിൽ ഒരു കുറവുമില്ലായിരുന്നു. നാശകരമായ മതഭേദങ്ങളുമായി ആരെങ്കിലും വന്നാൽ അവരെ കൈക്കൊള്ളരുത് എന്നായിരുന്നു രണ്ടു പേരും പറഞ്ഞത് (യൂദാ. 4; 2 പത്രോ. 2:1). അവരെ സംബന്ധിച്ച് അവർ “വിശുദ്ധന്മാർക്ക് ഒരിക്കലായിട്ട് ഭരമേൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിശ്വാസത്തിനു വേണ്ടി പോരാടേണം” (യൂദാ. 3).

സദസ്യർ

യൂദാ തന്റെ ലേഖനം സംബോധന ചെയ്തത് പൊതുവായി, “പിതാവായ ദൈവത്തിൽ സ്നേഹിക്കപ്പെട്ടും യേശുക്രിസ്തുവിനായി സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്നവരായ വിളിക്കപ്പെട്ടവർക്ക്” എന്നാണ് (യൂദാ. 1), ദുരുപദേഷ്ടാക്ക

ന്മാരെ കുറിച്ച് അവൻ നൽകിയ വിവരണം സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, ആ ലേഖനം ക്രിസ്തീയ ഗോളത്തിനുള്ള വെറുമൊരു എഴുത്തായിരുന്നില്ല എന്നാണ്. അവന്റെ ഉള്ളിൽ പ്രത്യേക ഒരു സദസ് ഉണ്ടായിരുന്നു. ദൈവശാസിയമല്ലാത്ത യെഹൂദ ഉദ്ധരണി നടത്തിയത് അപ്പോക്രിഫാ പ്രസിദ്ധീകരണമായിരുന്നു എന്നതാണ് സൂചന. യെഹൂദന്മാരിൽനിന്നു വിശ്വാസികളായവരായിരിക്കും തന്റെ സദസ്യർ എന്നാണ് അവൻ വിചാരിച്ചത്. ജാതികളിൽനിന്നു പരിവർത്തനം ചെയ്തവർ ഐത്യപ്യക്കാരനായ ഷണ്ഡനുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുവാൻ സാധ്യതയില്ല, അല്ലെങ്കിൽ മോശെയെയും പരിചയപ്പെട്ടിരിക്കണമെന്നില്ല. യൂദാ ഉദ്ധരിച്ചത് അപ്പോക്രിഫാ പുസ്തകത്തിൽ നിന്നായിരിക്കാം.

ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായി 2 പത്രോസ് സംബോധന ചെയ്തവരും, യൂദാ സംബോധന ചെയ്തവരും അടുത്തടുത്ത് ആയിരുന്നതിനാൽ, അന്യോന്യം അറിയാവുന്നവരായിരുന്നു. അത് വിശദമാക്കുന്നത്, ഭാഗികമായി, ലേഖനങ്ങളിലെ സാഹിത്യം പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായും, ഒരേ കരുതലോടുകൂടെയായിരുന്നു രണ്ടു പേരും എഴുതിയത് എന്നു പറയാം. യൂദയുടെ ലേഖനവും, 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും, യാക്കോബിന്റെ ലേഖനവും ഒരേ കാലത്ത് എഴുതിയവയാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്, അതായത്, സഭയുടെ ആരംഭകാലത്ത്, ജാതികളിൽനിന്ന് അധികം പേർ പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിന് മുമ്പായിരിക്കാം. തനിക്കും തന്റെ വായനക്കാർക്കും തമ്മിൽ വ്യക്തിപരമായ ഒരു ബന്ധം ഉണ്ടായിരുന്നതായി യൂദായുടെ ലേഖനത്തിലെ ആദ്യ വാക്കുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. അവൻ എഴുതി, “പ്രിയരേ, നമുക്ക് പൊതുവിലുള്ള രക്ഷയെ കുറിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് എഴുതുവാൻ സകല പ്രയത്നവും ചെയ്കയിൽ” എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് “വിശുദ്ധന്മാർക്ക് ഒരിക്കലായി ഭരമേൽപിച്ചിരിക്കുന്ന വിശ്വാസത്തിനു വേണ്ടി പോരാടേണ്ടതിന്” എന്നു വ്യക്തമാക്കി (യൂദാ. 3). “നിങ്ങൾ” “ഞാൻ” എന്നീ സർവ്വനാമങ്ങൾ സാധാരണയാണ്. യൂദാ എഴുതിയത് പൊതുവായ സദസ്യർക്കാണ് എന്നത് അർത്ഥവത്തായ കാര്യമാണ്.

ലേഖനത്തിന്റെ എഴുത്തുകാരൻ

“യാക്കോബിന്റെ സഹോദരനും യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ ദാസനുമായ യൂദാ” ആയിട്ടായിരുന്നു യൂദായുടെ ലേഖനത്തിന്റെ എഴുത്തുകാരൻ സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത് (യൂദാ. 1). ഒരു ആധുനിക വായനക്കാരന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ, പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന പ്രസ്താവന തൃപ്തികരമായിരിക്കയില്ല. (യെഹൂദന്മാർക്കിടയിൽ അന്ന് യൂദാ എന്നപേർ സാധാരണയായിരുന്നു), തന്റെ വായനക്കാരെ ബോധ്യമാക്കുവാൻ അത്രയും മതിയാകുമെന്ന് ലേഖകൻ വിചാരിച്ചിരിക്കും. പ്രാരംഭ സഭയിൽ, വിശേഷിച്ച് അധികം യെഹൂദന്മാർ പരിവർത്തനം ചെയ്യാതിരുന്ന സമയത്ത്, യാക്കോബിനെ കുറിച്ചു പറയുന്നത്, യാക്കോബ് എഴുതിയ ലേഖനത്തിന്റെ എഴുത്തുകാരനായ യാക്കോബിനെയാണ് ഉദ്ദേശിച്ചതെന്നു പറയാം, അവൻ കർത്താവിന്റെ സഹോദരനുമായിരുന്നു. അധികാരത്തോടെ എന്നു വരുത്തുവാൻ, സഹോദരന്റെ പേർകൂടെ ചേർത്തു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മർക്കൊസ്. 6:3 ൽ അവന്റെ സഹോദരനെ കുറിച്ചു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു, യേശുവിന്റേയും യാക്കോബിന്റേയും സഹോദരനായ ഒരു യൂദയെ കുറിച്ച് പറയുന്നു. യൂദാസ് എന്ന പേരിന്റെ ചുരുക്കപ്പേരാണ് യൂദാ. മർക്കൊസ് 6:3 ലെ ലിസ്റ്റിൽ അവൻ മൂന്നാമതായിട്ടാണ് വരുന്നത്, എന്നാൽ മത്തായി 13:55 ൽ അവനെ നാലാമതായിട്ടാണ് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. യേശു

വിന്റെ കുടുംബവുമായി അടുത്തറിയാവുന്നവർക്ക്, അവനെ യാക്കോബിന്റെ സഹോദരൻ എന്നു പറഞ്ഞു പരിചയപ്പെടുത്തിയാൽ ധാരാളം മതിയാകും.

തന്റെ രണ്ടാമത്തെ പുസ്തക വാല്യത്തിൽ (പ്രവൃത്തികൾ), ലൂക്കോസ് പരിചയപ്പെടുത്തിയതുപോലെ. സഭയുടെ സ്ഥാപനത്തെ കുറിച്ചും വളർച്ചയെ കുറിച്ചുമാണ് അതിൽ പറയുന്നത്. യേശുവിന്റെ സഹോദരന്മാർ വിശ്വാസികളായി തീർന്നു എന്ന സൂചനയാണ് അത് നൽകുന്നത്. യേശു സ്വർഗാരോഹണം ചെയ്ത ശേഷം, അപ്പൊസ്തലന്മാരും മറ്റു വിശ്വാസികളും യെരൂശലേമിലെ മാളിക മുറിയിൽ കൂടി വന്നപ്പോൾ, അവരോടൊപ്പം യേശുവിന്റെ സഹോദരന്മാരും ഉണ്ടായിരുന്നു (പ്രവൃ. 1:14). യിസ്രായേലിന്റെ മശിഹായായ അവരുടെ സഹോദരൻ, ഈ സമയമായപ്പോഴേക്കും അവരുടേയും കർത്താവായി തീർന്നിരുന്നു എന്ന് അനുമാനിക്കാം. ലൂക്കോസ് തന്റെ വിവരണത്തിൽ, യേശുവിന്റെ സഹോദരനായ യാക്കോബ്, യെരൂശലേം സഭയിലെ ഒരു അദ്ധ്യക്ഷനായി തീർന്നതായി പറയുന്നു. യെരൂശലേം സമ്മേളനത്തിലും (പ്രവൃ. 15:13-21), പുസ്തകത്തിൽ പിന്നീടും യാക്കോബ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട് (പ്രവൃ. 21:18; 1 കൊ. 15:7; ഗലാ. 1:19; 2:9, 12 നോക്കുക). കർത്താവിന്റെ മറ്റു സഹോദരങ്ങളെ കുറിച്ച് ഒന്നും പ്രവൃത്തികളുടെ പുസ്തകത്തിൽ പറയുന്നില്ല.

പൗലോസ് സുവിശേഷ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ച് കുറെ വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് (ഏകദേശം ഏ. ഡി. 57) പൗലോസ് 1 കൊരിന്ത്യർ എഴുതി. ആ ലേഖനത്തിൽ, മറ്റുള്ളവരോടൊപ്പം, യേശുവിന്റെ സഹോദരനായ യൂദയും മിഷ്ണറി യാത്രയിൽ പങ്കു ചേർന്നിരുന്നതായി പറയുന്നു (1 കൊ. 9:5). യാക്കോബിന്റെ ലേഖനം എഴുതിയ, യാക്കോബിന്റെ സഹോദരനായ യൂദയെ കുറിച്ച് ഇത്രമാത്രമേ നമുക്ക് അറിയാവൂ. യേശുവിന്റെ അർദ്ധ-സഹോദരനും, യാക്കോബിന്റെ സഹോദരനുമായിരുന്ന യൂദാ, യൗസേഫിന്റേയും മറിയയുടേയും മകനായിരുന്നു എന്നു കരുതുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ഈ തീർപ്പ് എതിർക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ, ഉയർന്ന വാദങ്ങളൊന്നും ഗൗരവമുള്ളതല്ല.

പത്രോസ് കാലാനുക്രമത്തിലാണ് ചിത്രീകരണങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചതെങ്കിലും, യൂദാ അങ്ങനെ അല്ല	
യൂദാ	2 പത്രോസ്
1. മരുഭൂമിയിലെ യിസ്രായേൽ (വാ. 5)	1. ---
2. മൽസരിച്ച ദൂതന്മാർ (വാ. 6)	2. മൽസരിച്ച ദൂതന്മാർ (2:4)
3. ---	3. നോഹ (2:5)
4. സൊദോമും ഗൊമൊറയും (വാ. 7)	4. സൊദോമും ഗൊമൊറയും (2:6)
5. ---	5. ലോത്ത് (2:7, 8)
6. മോശ (വാ. 9)	6. ---
7. കയീൻ (വാ. 11)	7. ---
8. ബിലെയാം (വാ. 11)	8. ബിലെയാം (2:15, 16)
9. കോരഹ് (വാ. 11)	9. ---
10. ഹാനോക് (വാ. 14)	10. ---

യുദ്ധവും 2 പത്രോസും താരതമ്യം		
യുദ്ധം		2 പത്രോ
4	ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ യജമാനനെ തൃജിച്ചു	2:1
4	അവരുടെ നാശം പണ്ടേ നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടു	2:3
6	മൽസരിച്ച ദൂതന്മാരെ ന്യായവിധിക്കായി ചങ്ങലയിട്ടു സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.	2:4
7	സൊദോമും ഗൊമോരയും ന്യായവിധിയുടെ ഉദാഹരണങ്ങൾ	2:6
8	അവർ അധികാരത്തെ തൃജിച്ച് ജഡത്തെ മലിനമാക്കിയിരിക്കുന്നു	2:10
9	ദൂതന്മാർക്ക് ദുഷണവിധി ഉച്ചരിപ്പാൻ സാധ്യമല്ല	2:11
10	അവർ ചെയ്യുന്നത് എന്തെന്ന് അറിയുന്നില്ല	2:12
10	ബുദ്ധിയില്ലാത്ത ജന്തുക്കൾ	2:12
11	അവർ ബിലെയായിന്റെ വഴിയെ പോകുന്നവർ	2:15
12	അവർ സ്നേഹസദൃശിയിൽ നിങ്ങളോടുകൂടെ വിരുന്നുകഴിക്കുന്നവർ	2:13
12	അവർ കാറ്റിനാൽ ഓടുന്ന വെള്ളമില്ലാത്ത മേഘങ്ങളത്രെ	2:17
13	അവർക്ക് സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു	2:17
16	അവർ ഭക്തികെട്ട മോഹങ്ങളെ അനുസരിക്കുന്നു	2:18
17	അപ്പൊസ്തലന്മാർ പറഞ്ഞ വാക്കുകളെ ഓർത്തുകൊൾവിൻ	3:2
18	അന്യകാലത്ത് സ്വന്തമോഹങ്ങളെ അനുസരിച്ച് നടക്കുന്ന പരിഹാസികൾ ഉണ്ടാകും	3:3

യുദ്ധം എഴുതിയ തീയതിയും

2 പത്രോസുമായുള്ള ബന്ധവും

യുദ്ധയുടെ ലേഖനം എഴുതിയ തീയതി തീർച്ചയില്ല. എഴുതിയ കൃത്യ തീയതി ലേഖനത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽനിന്നു ലഭ്യവുമല്ല. ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സ്ഥലങ്ങളെയോ, ചരിത്ര സംഭവങ്ങളെയോ അതിൽ പറയുന്നില്ല. ലേഖനത്തിന് 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവുമായുള്ള ബന്ധത്തെ ആസ്പദമാക്കി മാത്രമേ നമുക്ക് അത് സംബന്ധിച്ച് എന്തെങ്കിലും സൂചന ലഭിക്കുകയുള്ളൂ.

യുദ്ധവും 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ, അവ തമ്മിൽ സാഹിത്യപരമായ ബന്ധം ഉള്ളത് കാണാം-അതായത്, ഒരു ലേഖകൻ മറ്റു ലേഖകന്റെ എഴുത്തിനെ അറിഞ്ഞിരുന്നു എന്നർത്ഥം. രണ്ടു പേരും, മാറി മാറി ഒരു പൊതുവായ ഉറവിടം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കാം. രണ്ടു പേരും കുറ്റപ്പെടുത്തിയ ഉപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ വിവരിച്ചത് ഒരേ രീതിയിലായത് ഒരുപക്ഷെ ആകസ്മികമായിട്ടാകാം. യുദ്ധയുടെ ലേഖനത്തിലെ ഇരുപത്തി-യഞ്ചു വാക്യങ്ങളിൽ പതിനഞ്ചു വാക്യങ്ങൾ 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തോട് സമാനതയുള്ളവയാണ്. അതിനുപുറമെ, രണ്ട് ലേഖകന്മാരും ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കുറിച്ച് കുറ്റപ്പെടുത്തിയ ചിത്രീകരണങ്ങളും

ആശയങ്ങളും ഒന്നു തന്നെയാണ്. അവ ക്രമപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതും ഒരേ രീതിയിലാണ്. സഭകളുടെ ഭീഷണികളെ അവർ ഒരേ രീതിയിലാണ് നേരിട്ടത്. മുൻ കാലങ്ങളിൽ ദൈവം അനുസരണം കെട്ടവരെ ന്യായം വിധിച്ചതുപോലെ, ഈ ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരേയും ന്യായം വിധിക്കുമെന്ന് രണ്ടുപേരും വ്യക്തമാക്കി. തങ്ങളുടെ സന്ദേശം ഉറപ്പിക്കുന്നതിന് രണ്ടുപേരും ദുരുന്മാരെയും സൊദരാമിനേയും ഗൊമോറയേയും ശിക്ഷിച്ച ഉദാഹരണങ്ങൾ എടുത്ത് കാണിച്ചു. താരതമ്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ഉദാഹരണങ്ങൾ അങ്ങനെ തുടരുകയാണ്. യൂദായുടെ ലേഖനവും 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും തമ്മിലുള്ള സാഹിത്യ ബന്ധം പണ്ഡിതന്മാർ പോലും തള്ളിക്കളയുന്നില്ല.

2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനം ആദ്യം എഴുതുകയും യൂദാ അതിൽനിന്നു പലതും സ്വീകരിക്കുകയുമാണ് ചെയ്തതെന്ന് പലപ്പോഴായി ബൈബിൾ വിദ്യാർത്ഥികൾ വാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പത്രോസ് ഉപയോഗിച്ച ചില ഉദാഹരണങ്ങളും ചിത്രീകരണങ്ങളും അവന്റേതായ ഉദ്ദേശമനുസരിച്ചായിരിക്കാം. രണ്ട് തത്വത്തെ മാനദണ്ഡമാക്കിയാണ്, ചിലർ യൂദായുടെ ലേഖനത്തിന് 2 പത്രോസ് പശ്ചാത്തലമാക്കുന്നത്: (1) യൂദാ പറഞ്ഞതിനെ പിന്തുണക്കുന്നതിനാണെന്ന് തോന്നുന്നു അപ്പൊസ്തലന്മാരെ ചൂണ്ടി കാണിച്ചത് (വാ. 17, 18). വാക്യം 17 ലെ “അപ്പൊസ്തലന്മാർ” പ്രത്യേകമായി 2 പത്രോസിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. യൂദാ 2 പത്രോസിനെ അംഗീകരിക്കുന്നതിന്റെ സൂചനയായിട്ടാണ് അവർ പറയുന്നത്. (2) സഭയിൽ, യൂദയേക്കാൾ പത്രോസ് പ്രമുഖനായ ഒരു അപ്പൊസ്തലനായിരുന്നതിനാൽ, ക്രിസ്തുവിന്റെ ഒരു അപ്പൊസ്തലൻ ആയിരിക്കുന്നതുകൂടാതെ, പത്രോസിനെയാണ് യൂദാ എടുക്കുക, അല്ലാതെ മറിച്ചായിരിക്കുകയില്ല.

ഏറ്റവും അടുത്ത സമയത്ത്, ഈ ലേഖനങ്ങളുടെ സാഹിത്യബന്ധത്തെ നന്നായി പരിശോധിച്ചതിന്റെ ഫലമായി, 2 പത്രോസിന്റെ ഒരു ഭാഗം യൂദയാണ് എടുത്തിരിക്കുന്നത് അല്ലാതെ മറിച്ചല്ല എന്നു മനസ്സിലാക്കാമെന്ന് പണ്ഡിതന്മാർ വാദിച്ചു. യൂദാ, 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തിൽ നിന്നു ചെറിയ ഒരു ഭാഗം മാത്രം, ഉറവിടമായി എന്തിനു എടുത്തു എന്ന ഒരു കാര്യം മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമാണ്. യൂദാ 2 പത്രോസ് ചുരുക്കി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതിനേക്കാൾ, പത്രോസ് ആണ് അത് യൂദായിലേക്ക് വിപുലീകരിച്ചത് എന്നും വാദം പോകുന്നു. അതിനു പുറമെ, രണ്ടു പുസ്തകങ്ങളുടേയും ഗ്രീക്ക് വാക്കുകൾ തമ്മിൽ താരതമ്യം ചെയ്യുന്നതും വാദത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത് കൂടുതലും, ന്യായവിധി വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. അപ്പോഴും, പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കുന്ന വാദം ആണ് യൂദായുടെ ലേഖനമാണ് ആദ്യം എഴുതിയത് എന്നത്.¹ വാദം തള്ളിക്കളയാവുന്നതല്ലെങ്കിലും, പൊതുവായ മൂന്നാമതൊരു ഉറവിടത്തിൽനിന്നാണ് യൂദായും 2 പത്രോസും എടുത്തിരിക്കുന്നത് എന്ന് ചിലർ വാദിക്കുന്നുണ്ട്.

യാക്കോബിന്റെ സഹോദരനായ യൂദയാണ് യൂദായുടെ ലേഖനം എഴുതിയത് എന്നത് നിഷേധിക്കുന്നവർ 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനം എഴുതിയത് പത്രോസ് ആണെന്ന കാര്യവും നിഷേധിക്കുകയാണ്. രണ്ട് ലേഖനങ്ങളിലും അവർ നോസ്റ്റിക് ഉപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കാണുന്നതിനാൽ, മിക്ക പണ്ഡിതന്മാരും കരുതുന്നത്, എഴുതപ്പെട്ടത് ഒന്നാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനത്തിലോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിലോ ആയിരിക്കുമെന്നാണ്. എങ്ങനെയായാലും, പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തിലോ യൂദായുടെ ലേഖനത്തിലോ നോ

സ്റ്റിക്കുകാരെ കുറിച്ചു പറയുന്നില്ല എന്നാണ് കൂടുതൽ പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നത്. “ജ്ഞാനം” (ഗോസിസ്) എന്ന വാക്ക് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നതു കൊണ്ടുമാത്രം അത് നോസ്റ്റിസിസം എന്നു പറയുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഉദാഹരണമായി, നോസ്റ്റിസിസത്തിന്റെ പ്രധാന മൂലകം ദ്വന്ദ്വ ഭാവമാണ്. വസ്തുവും ആത്മാവും തമ്മിൽ കൃത്യമായി വേർതിരിക്കുന്നതാണ് ദ്വന്ദ്വ ഭാവം; ഭൗതികം എന്നത് സഹജമായ തിന്മയാണ്; എന്നാൽ ആത്മാവ് നല്ലതാണ്. 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തിലോ, യൂദായുടെ ലേഖനത്തിലോ ദ്വന്ദ്വ ഭാവം ഇല്ല. പത്രോസ് മരിച്ച ശേഷമാണ് 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനം എഴുതിയത് എന്നോ, അല്ലെങ്കിൽ അതിൽ നോസ്റ്റിക്സുകാരുടെ സ്വാധീനം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നോ വാദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല.

2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും യൂദായുടെ ലേഖനവും തമ്മിൽ സാഹിത്യബന്ധമുണ്ടെന്ന് ഊഹിക്കുന്ന ചിലർ, ആ രണ്ടു ലേഖനങ്ങളും എഴുതിയ കാലയളവ് പല വർഷങ്ങളുടെ, ഒരുപക്ഷേ ദശകങ്ങളുടെ അന്തരമാണ് കാണുന്നത്. വാദം 2 പത്രോസിന്റേത് സങ്കല്പ നാമം ഉൾക്കൊള്ളുന്നുവെന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽ, രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലാണെന്ന് പറയുന്നു. യൂദായുടെ ലേഖനം, സംബോധന ചെയ്തത് യെഹൂദ സദസ്യർക്കും,² 2 പത്രോസിന്റേത് ജാതികളിൽ നിന്നുമുള്ള സദസ്യർക്കുമാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെടുന്നു.³ അത് അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ, 2 പത്രോസ് എഴുതിയ വ്യക്തിക്കോ വ്യക്തികൾക്കോ അത് വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന് സമയം ആവശ്യമാണ്. 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനം സങ്കല്പ നാമത്തോടുകൂടിയതാണെങ്കിൽ, വാദം ഉറപ്പുള്ളതാകുകയും, ലേഖനങ്ങൾ രണ്ടും എഴുതുവാൻ വിപുലമായ സമയം എടുത്തിരിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കാം. എങ്ങനെയായാലും, ആ വാദഗതികൾ തർക്കത്തിനപ്പുറമായതും, ഗൗരവമേറിയ വെല്ലുവിളികളുള്ളതുമാണ്.

ലേഖനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സാഹിത്യബന്ധം സ്ഥാപിക്കുവാൻ 2 പത്രോസും യൂദായും എഴുതിയത് പല വർഷങ്ങളുടെ വ്യത്യാസത്തിലാണെന്ന് കരുതേണ്ട ആവശ്യം ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ലേഖനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സമാനതകൾ പരിഗണിച്ച് അവ ഒരേ സമയത്ത് എഴുതിയതാണെന്ന് ഒരാൾ വാദിച്ചേക്കാം. ആ രണ്ട് ലേഖകന്മാരും യെരൂശലേമിലായിരുന്നപ്പോഴാണ് എഴുതിയതെങ്കിൽ, അവർ ആ പട്ടണത്തിലേയും ചുറ്റുമുള്ള യെഹൂദന്മാരിൽനിന്നു പരിവർത്തനം ചെയ്ത സഭകളിലെ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരായിരിക്കെ, എങ്ങനെ ഒരാൾ മറ്റൊരാളുടെ ലേഖനത്തിലെ ചില വാക്കുകൾ എഴുതി എന്നു മനസിലാക്കുവാൻ വലിയ പ്രയാസമില്ല. മറ്റു കാരണങ്ങളൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ, അത് രണ്ട് എഴുത്തുകാരുടേയും ആധികാരികത ഉറപ്പിക്കുകയാണ്. ഏത് ആദ്യം വന്നു എന്നത്, അവസാനം വലിയ കാര്യമുള്ളതല്ല. ലേഖനങ്ങൾ എഴുതപ്പെട്ട കൃത്യമായ കാലം നമുക്ക് തീർച്ചയില്ലെങ്കിലും, യാക്കോബിനെ പോലെ അവരും, സംബോധന ചെയ്തത് യെഹൂദന്മാരിൽനിന്നു പരിവർത്തനം ചെയ്ത പ്രാരംഭ ഘട്ടത്തിലാണെങ്കിൽ, അവയിലെ സമാനതകൾ മനസിലാക്കുവാൻ പ്രയാസം നേരിടുന്നില്ല. നല്ല തെളിവുകളുടെ അഭാവത്തിൽ, രണ്ടു ലേഖനങ്ങളും എഴുതപ്പെട്ടത് സഭാ ചരിത്രത്തിന്റെ ആദ്യ ദശാബ്ദങ്ങളിലാണ് എന്നു നമുക്ക് പറയാം. നമുക്ക് അറിയാവുന്ന സഭാ ചരിത്രമനുസരിച്ചാണ് അതിന്റെ വിശ്വാസ്യത.

പ്രവൃത്തികളുടെ പുസ്തകം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നത്, പ്രാരംഭ വർഷങ്ങളിൽ യെഹൂദ്യയിലും ചുറ്റുപാടും, യെഹൂദന്മാർക്കിടയിൽ സഭ വളരെ വേഗം വളർന്നു വ്യാപിച്ചു എന്നാണ്. പ്രാരംഭ വർഷങ്ങളിൽ തന്നെ

ക്രിസ്ത്യാനിതം ശ്രീക്ക് സംസാരിക്കുന്ന പാലസ്തീനടുത്തുള്ള ഡയാസ് പോറാ പ്രദേശത്തേക്ക് വ്യാപിച്ചിരുന്നതായി ശൗൽ ദമസ്ക്കൊസിലേക്ക് യാത്രചെയ്ത സംഭവം വ്യക്തമാക്കുന്നു (പ്രവൃ. 9:1, 2). ഗലാത്യർ 2:1 ലെ പതിനാല് വർഷം കണക്കാക്കുവാൻ, പൗലൊസിന്റെ പരിവർത്തനം, ക്രിസ്തു മരിച്ച് അഞ്ചുവർഷം കഴിഞ്ഞിട്ടാണെന്ന് തിട്ടപ്പെടുത്തണം. യെരൂശലേമിലെ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കത്തക്കവണ്ണം, ക്രിസ്തുവിന്റെ ക്രൂശീകരണം കഴിഞ്ഞ് അഞ്ചുവർഷമായപ്പോഴേക്കും ക്രിസ്തീയ വിശ്വാസം അത്രമാത്രം വളർന്നു ദമസ്ക്കൊസിലെ അസംഖ്യം യെഹൂദന്മാർ ക്രിസ്ത്യാനികളായി തീർന്നു എന്നു സ്പഷ്ടം. അതു കൂടാതെ, യെരൂശലേമിൽനിന്നും ചിതറിപ്പോയ ക്രിസ്ത്യാനികൾ അവിടവിടെ സഞ്ചരിച്ച് വചനം അറിയിച്ചതും ഡയാസ് പോറയിലെ യെഹൂദന്മാരിലേക്ക് ക്രിസ്ത്യാനിതം വളരെ വേഗത്തിൽ വ്യാപിക്കുവാനിടയാക്കി. സ്തെഫാനൊസിന്റെ മരണത്തെ തുടർന്നു ചിതറിപ്പോയ വിശ്വാസികൾ അന്യോക്യായിലേക്കും പരിസരപ്രദേശത്തേക്കും പോയി ജാതികളോട് സുവിശേഷം അറിയിച്ചു. ആക്രമണകാരികൾ യെഹൂദ സമൂഹത്തിലേക്കും പ്രവേശിച്ചിരുന്നു (പ്രവൃ. 11:19, 20).

യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ ക്രൂശാരോഹണം കഴിഞ്ഞ് ആദ്യ രണ്ട് ദശാബ്ദങ്ങൾക്കുള്ളിൽ യെഹൂദ ക്രിസ്ത്യാനികൾ, വടക്കും കിഴക്ക് അന്യോക്യായിലും ദമസ്ക്കൊസിലുമുള്ള പള്ളികളിൽ, മുഖ്യ ഘടകങ്ങളായി തീർന്നിരുന്നു. കൂടാതെ ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ വിഹ്ലിനം കൂടാതെ ക്രിസ്തീയ സന്ദേശം വ്യാപിപ്പിക്കുവാൻ യെരൂശലേമിലെ അധികാരികൾ അനുവദിച്ചിരിക്കാൻ സാധ്യതയില്ല. വടക്ക് യെഹൂദ, സുറിയ എന്നീ പ്രദേശങ്ങളിലെ പള്ളികളിൽ ക്രിസ്തീയ സന്ദേശം എത്തിയപ്പോൾ കൃഷ്ണവും സംഭവിച്ചിരുന്നു. രക്തച്ചൊരിച്ചിൽ തടയുവാൻ അധികാരികൾ ശൗലിനെ മാത്രമായിരുന്നില്ല അയച്ചിരുന്നത് എന്ന് ഒരാൾ സംശയിച്ചേക്കാം. യെരൂശലേമിലെ അധികാരികൾ, കായികശേഷി-വിചാരണ, തടവ്, ക്രിസ്ത്യാനികളെ കൊല്ലൽ എന്നിവ മാത്രമായിരിക്കയില്ല ഉപയോഗിച്ചത്. അപ്പൊസ്തലന്മാരും അവരുടെ പ്രതിനിധികളും ക്രിസ്തുവിന്റെ ക്രൂശീകരണ വിവരങ്ങൾ എല്ലാം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല അതുകൊണ്ട് അവരുടെ ഉപദേശങ്ങൾക്കന്വര അയച്ചു ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തിനെതിരായി പ്രചരിപ്പിക്കുവാനും തയ്യാറായി കാണും. ജ്ഞാനമായിരുന്നു പ്രശ്നം. ക്രിസ്തുവിനെ പ്രസംഗിക്കുന്നവർ പെട്ടെന്ന് കേമനായി ആ ഗലീലിയക്കാർക്ക് യെരൂശലേമിൽ സംഭവിച്ചത് എന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ വിശദീകരണം.

ക്രിസ്തീയ മിഷണറിമാരുടെ പ്രവർത്തനത്തെ ചെറുക്കുവാൻ, യെരൂശലേമിൽനിന്നുള്ള യെഹൂദ ഉപദേശങ്ങൾക്കന്വർക്ക് പുറമെ, ഡയാസ് പോറയിൽനിന്നു ക്രിസ്തീയ സന്ദേശം അനുസരിച്ച ചിലർ അവരോടു ചാഞ്ഞ്, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനായി ആ പുതിയ കൂട്ടരോടു ചേർന്നു. പാലസ്തീനിലേയും ഡയാസ് പോറയിലേയും യെഹൂദന്മാർ തികച്ചും വ്യത്യസ്തരായിരുന്നു.⁴ പല പള്ളികളിലും അവരുടെ പിതാക്കന്മാരുടെ മതത്തേക്കാൾ ജാതികൾ കൈക്കൊണ്ട മതം ധർമ്മികമായി, കൂടുതൽ സ്വീകാര്യതയുള്ളതാണെന്ന് മനസിലാക്കി, അവരും, കൂടെ, യെരൂശലേമിലെ യെഹൂദന്മാരേക്കാൾ വ്യത്യസ്തരായിരുന്നു. പ്രത്യേക ജ്ഞാനം അവകാശപ്പെട്ട് അപ്പൊസ്തലന്മാരേക്കാളും യെരൂശലേമിലെ സഭാദ്ധ്യക്ഷന്മാർക്കപ്പുറത്തേക്ക് പോയി. ക്രിസ്തീയ ഉപദേശങ്ങൾക്കന്വരിലേക്ക് കയറി ചെന്നാൽ, അപ്പോഴത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ കൂടുതൽ വഴി തുറന്നു കിട്ടും എന്നു കരുതി. കൂടുതൽ ധർമ്മികതയുള്ള ഒരു

തുറന്ന വഴിയാണ് ക്രിസ്തീയ ഉപദേശം എന്ന് അവർ കണ്ടു.

ക്രിസ്തീയ ഉപദേശത്തിലെ ഒരു മൂലകം വിമർശനാത്മകമായി തീർന്നു. ക്രിസ്തു മടങ്ങി വരും എന്ന് അപ്പൊസ്തലന്മാർ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നു, എന്നാൽ അവർ അതുവരെയും മടങ്ങി വന്നില്ല. യൂദാ തന്റെ ലേഖനം എഴുതി, പത്രോസ് എഴുതി എന്നു നാം കരുതുന്ന 2 പത്രോസും എഴുതി, അപ്പൊസ്തലന്മാരുടെ പരിജ്ഞാനത്തെയും, അവരുടെ ഉയർത്തപ്പെടുന്നേൽപ്പ് സാക്ഷ്യവും, ക്രിസ്തീയ സന്ദേശത്തിലെ അവകാശവും, കർത്താവ് മടങ്ങി വരുമെന്ന വാഗ്ദാനവും അവർ ഉറപ്പിക്കുകയായിരുന്നു (2 പത്രോ. 3:11-13). യൂദായുടെ ലേഖനത്തിൽ ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ കർത്താവിന്റെ മടങ്ങി വരവിനെ തുച്ഛീകരിച്ചതായി പറയുന്നില്ല. പക്ഷെ “നാഥനും കർത്താവുമായ യേശുവിനെ” അവർ നിഷേധിച്ചത് അന്തർലീനമാക്കുന്നത് അതാണ് (യൂദാ 4). അത് അങ്ങനെയൊന്നിടത്ത് 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനവും, യൂദായുടെ ലേഖനവും, യാക്കോബിന്റെ ലേഖനവും എഴുതപ്പെട്ടത് സഭയുടെ ആരംഭ സമയമായ 40 കളുടെ അവസാനമോ 50 കളുടെ ആരംഭത്തിലോ ആയിരിക്കാം.

2 പത്രോസും യൂദായും ഒരേ സാഹചര്യത്തിലാണ് എഴുതിയതെങ്കിൽ, ഏകദേശം ഒരേ കാലയളവിലുമായിരിക്കാം എഴുതിയത് എന്നു കരുതുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. യൂദായുടെ ലേഖനം എഴുതിയത് യെഹൂദ കാഴ്ചപ്പാടിൽ യെഹൂദ സദസ്യർക്കാണ് തോന്നുന്നു. യൂദയേക്കാൾ കൂടുതൽ ഗ്രീക്ക് സംസ്കാര ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത് രണ്ട് പത്രോസിൽ ആണ്, എന്നാൽ ഇതിലും യെഹൂദ ചിന്തയും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. സുറിയാനിലും/പാലസ്തീനിലും അന്ന്, ധാരാളം യെഹൂദന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു, അവരെല്ലാം ഗ്രീക്ക് സംസ്കാരത്തിൽ മുഴുകിയവരായിരുന്നു. യെഹൂദർ-അല്ലാത്തവർക്ക് യവന ഭാഷയുടെ ആവശ്യമില്ല എന്ന് അന്തർലീനമായിരിക്കുന്നു.

മത നിന്ദയുടെ സ്വഭാവവും പെരുമാറ്റവും

താൻ എഴുതിയതിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമായ ലേഖനം എഴുതുവാനായിരുന്നു യൂദാ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതു എന്ന് യൂദായുടെ യോഗ്യതയെ വേറിട്ടു നിർത്തുന്നു. ഉടനെ കയറി വന്ന ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ അവന് അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടി വന്നു. 2 പത്രോസിന്റെ ലേഖനത്തിലേതുപോലെ, ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ എന്തു പഠിപ്പിച്ചു എന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ അവരുടെ സ്വഭാവത്തെയാണ് യൂദാ എടുത്ത് കാണിച്ചത്. അവർ വമ്പ് പറയുന്നവരും, അഹങ്കാരികളും, കാര്യസാധ്യത്തിനായി മുഖസ്തുതി പറയുന്നവരുമായിരുന്നു (യൂദാ. 16; 2 പത്രോ. 2:14). കൃപയുടെ ഉപദേശത്തെ അവർ തെറ്റിദ്ധരിച്ചിരുന്നു (യൂദാ. 4, 12, 13; 2 പത്രോ. 2:19). അവർ ജഡത്തെ അനുസരിച്ചു ജീവിക്കുകമാത്രമല്ല, അത് ക്രിസ്തീയ സ്വഭാവമായി അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ദുരുന്മാരെ ദൈവം ന്യായം വിധിച്ചതായി പത്രോസും യൂദയും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു (യൂദാ. 6; 2 പത്രോ. 2:4). ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ തങ്ങളെ കുറിച്ച് മതനിന്ദ പ്രചരിപ്പിച്ചിരുന്നതായി ചില വിശ്വാസികൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അത്തരത്തിൽ ദൈവത്തിനും മനുഷ്യർക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള മനുഷ്യരെ ഉയർത്തൽ നോസ്റ്റിക്സുകാരുടെ ഉപദേശം ആയിരുന്നു, നോസ്റ്റിക്സുകാരുടെ സ്വാധീനമായി ഇതിനെ ചിലർ കാണുന്നു. എങ്ങനെയായാലും, ആ സമയം മുതൽ, ദുരുന്മാരെ ദൈവം ന്യായം വിധിച്ചതിനെ കുറിച്ച് യെഹൂദ എഴുത്തു

കളിലധികവും പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. ദൂതന്മാരെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് സ്വാഭാവികമായി നോസ്റ്റിക്സുകാരുടെ സ്വാധീനമായി കാണാവുന്നതല്ല.

**യൂദാ ഉപയോഗിച്ച
ദൈവശ്യാസിയമല്ലാത്തവ**

മറ്റു പുതിയ നിയമ എഴുത്തുകാരേക്കാൾ അധികം കാനോന-ല്ലാത്ത യെഹൂദ സാഹിത്യം ഉപയോഗിച്ചത് യൂദാ ആയിരിക്കാം. മോശെയുടെ ശരീരത്തെ കുറിച്ച് “പ്രധാന ദൂതനായ” മിഖായേൽ പിശാചിനോട് വാദിച്ചതായി പറയുന്നു (യൂദാ 9), ആ വാദത്തെ കുറിച്ച് പഴയനിയമത്തിൽ ഒരു ഭാഗത്തും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ആരോ ക്രിസ്തീയ കാലത്ത് മോശെയുടെ ആരോഹണത്തെ കുറിച്ച് നടത്തിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ അന്നത്തെ ആളുകൾക്ക് പരിചയമുള്ളതുകൊണ്ടാകാം ലേഖകൻ ആ വിഷയം പറഞ്ഞത്. എങ്ങനെയായാലും, അധികവും തീർച്ചയില്ലാത്ത കാര്യമാണ്.

മോശെയെ കുറിച്ച് ഏതെങ്കിലും പ്രസിദ്ധീകരണം വിതരണം ചെയ്തിരുന്നോ എന്ന കാര്യം നിശ്ചയമില്ല. മോശെയുടെ നിയമവും മോശെയുടെ ആരോഹണവും എന്ന ഒരു രേഖ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതിന്റെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണ് അവശേഷിച്ചത്. ആ രേഖ എഴുതിയ കാലവും തീർച്ചയില്ല. ചിലർ കരുതുന്നത് അത് മക്കേദോന്യരാജ്യം നിലനിന്നപ്പോഴായിരുന്നു എന്നും, മറ്റു ചിലർ അത് എഴുതിയത് ഏ. ഡി. രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലാണെന്നുമാണ്. നിലനിന്ന ആ ഭാഗം മോശെ യോഗ്യവക്ക് നൽകിയ യാത്രാമൊഴിയുടെ പ്രബോധനത്തിന്റെ പൊരുൾ ആയിരുന്നു. അതിൽ, മോശെ സ്വർഗത്തിലേക്ക് എടുക്കപ്പെട്ടു എന്നോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രതീക്ഷിച്ച “ആരോഹണത്തെ” കുറിച്ചോ ഒന്നുമില്ല. നമുക്ക് ലഭ്യമായ ഭാഗത്ത് മോശെയുടെ ശരീരത്തെ കുറിച്ച് മിഖായേൽ പിശാചിനോട് വാദിക്കുന്നതായി ഒന്നുമില്ല. ഒന്നുകിൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ട രേഖയിൽ അത് നഷ്ടമായിരുന്നേക്കാം, അല്ലെങ്കിൽ യൂദാ പറഞ്ഞ സംഭവങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിയത് മുഴുവനായും നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കാം. മോശെയുടെ ആരോഹണം എന്ന പേരിൽ ഒരു പുസ്തകം ആരോടേ സഭാ എഴുത്തുകാർ എഴുതിയിരുന്നു.⁵ ആ എഴുത്തു തന്നെയാണോ നമുക്ക് ഇപ്പോൾ ലഭ്യമായത് എന്നു വ്യക്തമല്ല.

1 യൂനക്ക് അല്ലെങ്കിൽ ഐത്യോപ്യനായ യൂനക്ക് എന്നറിയപ്പെട്ട പുസ്തകത്തിൽനിന്നാണ് യൂദാ ഉദ്ധരിച്ചത് എന്നു വ്യക്തമാണ്. ചില യെഹൂദ ക്രിസ്തീയ ഗോളത്തിൽ ആ പുസ്തകം വ്യാപൃതമായിരിക്കുകയും ആദരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. പുസ്തകം ഐത്യോപ്യ സഭ സംരക്ഷിക്കുകയും കാനോനികമായി എടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഐത്യോപ്യ ഭാഷക്ക് പുറമെ, ആ രേഖ ഭാഗികമായി ഗ്രീക്കിലും ലാറ്റിനിലും കയ്യെഴുത്തു പ്രതികളായി സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. യൂദാ ഉദ്ധരിച്ചത് 1 യൂനക്ക് ആയിരുന്നു. യൂനക്ക് ഒരു സങ്കീർണ്ണ പ്രസിദ്ധീകരണം, യൂനക്ക് എഴുതിയതായിട്ടാണ് അറിയപ്പെട്ടത്. അവൻ ആദാം തുടങ്ങി ഏഴാം തലമുറക്കാരനായിരുന്നു. ആ സംയുക്ത പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ആദ്യ ഭാഗം ഒരുപക്ഷെ ബി. സി. 170 ഓടുകൂടിയതാകാം എഴുതിയത്. ശേഷിച്ച ഭാഗം ക്രിസ്തുവിനുശേഷം ആകാം എഴുതിയത്. മറ്റു കാര്യങ്ങളോടൊപ്പം, പുസ്തകത്തിൽ യെഹൂദ ചരിത്രവും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ദുഷ്ടന്മാരിൽ ദൈവം നടത്തുവാനിരിക്കുന്ന ന്യായവിധിയെ കുറിച്ചുള്ള വെളിപ്പാട് ആയിട്ടുള്ളതാണ് അത്. (യൂദാ യൂനക്ക് ഉദ്ധരിച്ചതിനെ സംബന്ധിച്ച കൂടുതൽ ചർച്ചക്ക്

വാ. 14, 15 ന്റെ പരാമർശം നോക്കുക.)

കുറിപ്പുകൾ

¹നോക്കുക ജെ. എൻ. ഡി. കെല്ലി, *ഏ കമെന്ററി ഓൺ ദ എപ്പിസ്റ്റിൽസ് ഓഫ് പീറ്റർ ആന്റ് ജൂഡ്*, ബ്ലാക്സ് ന്യൂ ടെസ്റ്റമെന്റ് കമെന്ററിസ് (ലണ്ടൻ: ആഡം & ചാൾസ് ബ്ലാക്ക്, 1969), 227, കെല്ലി പറഞ്ഞു, “യൂദായുടെ മുൻഗണന ഇന്ന് ഐക്യകണ്ഠേന അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.” ²നോക്കുക റിച്ചാർഡ് ജെ. ബക്കാം, “ജൂഡ്, എപ്പിസ്റ്റിൽ ഓഫ്,” *ഇൻ ദ ആങ്കർ ബൈബിൾ ഡിക്ഷണറി*, എഡി. ഡേവിഡ് നോവേൽ ഫ്രീഡ്മാൻ (ന്യൂ യോർക്ക്: ഡബിൾഡേ, 1992), 3.1102. യൂദായുടെ ആദ്യ ശ്രോതാക്കൾ, ജാതികളുടെ പരിതസ്ഥിതിയിലായിരുന്നു യെഹൂദക്രിസ്ത്യാനികൾ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നാണ് ബക്കാം പറഞ്ഞത്. ³നോക്കുക ജോൺ എലിയറ്റ്, “പീറ്റർ, സെക്കന്റ് എപ്പിസ്റ്റിൽ ഓഫ്,” *ഇൻ ദ ആങ്കർ ബൈബിൾ ഡിക്ഷണറി*, എഡി. ഡേവിഡ് നോവേൽ ഫ്രീഡ്മാൻ (ന്യൂയോർക്ക്:ഡബിൾഡേ, 1992), 5:287. എലിയറ്റ് വാദിച്ചത് 2 പത്രോസിന്റെ ആദ്യ വായനക്കാർ താമസിച്ചിരുന്നത് “സംസ്കാരപരമായി ബഹുവിധമായ യവനസംസ്കാരത്തിലായിരുന്നു.” ⁴ഉദാഹരണമായി, പരിഗണിക്കുക, ബഹുവിധ രേഖകൾ പരിശോധിച്ചത് ലെനാർഡ് റോസ്സ്, *ജൂഡായിസം ഔട്സൈഡ് ഹീബ്ര്യൂ കാനോൻ*, ട്രാൻസ്. ഡേവിഡ്. ഇഗ്രീൻ (നാഷണലേ: അബിങ്ഡൻ, 1971). ⁵കെല്ലി ക്ലൈമന്റ് ഓഫ് അലക്സന്ദ്രിയ, ഒറിജെൻ, ആന്റ് അദേഴ്സ് (കെല്ലി, 265.).

ബാഹ്യരൂപരേഖ

- I. വന്ദനം: വിളിക്കപ്പെട്ടവർക്ക് (വാ. 1, 2)
- II. ലേഖനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം വ്യക്തമാക്കൽ (വാ. 3, 4)
  - അ. ഉൽസാഹത്തോടെ വിശ്വാസത്തിനായി പോരാടുക (വാ. 3)
  - ആ. ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാർ സഭയിൽ നൂഴ്ത്താവുന്ന (വാ. 4)
- III. ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കുറ്റപ്പെടുത്തൽ (വാ. 5-16)
  - അ. അനുസരണം കെട്ടവരെ ദൈവം കുറ്റപ്പെടുത്തും (വാ. 5-7)
    - 1. അവിശ്വാസികളായ യിസ്രായേൽമക്കൾ (വാ. 5)
    - 2. മൽസരിച്ച ദൂതന്മാർ (വാ. 6)
    - 3. അധർമ്മികരായ സൊദോമും ഗൊമോരയും (വാ. 7)
  - ആ. ദുരുപദേഷ്ടാക്കന്മാരെ കുറിച്ചുള്ള വിവരണം (വാ. 8-13)
    - 1. അധികാരത്തെ ത്യജിക്കൽ (വാ.8-10)
      - 2. ദൈവത്തിന്റെ ന്യായവിധിയിൻ കീഴിൽ (വാ. 11)
        - a. “കയ്യീന്റെ വഴി”
        - b. “ബിലെയായിന്റെ തെറ്റ്”
        - c. “കോരഹിന്റെ മൽസരം”
      - 3. സ്വ-കേന്ദ്രീകൃതവും, നിഷ്പഹലവും, അധർമ്മികരും (വാ. 12, 13)
        - a. “മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പാറകൾ”
        - b. “വെള്ളമില്ലാത്ത മേഘങ്ങൾ”
        - c. “ഇലകൊഴിഞ്ഞ് ഫലമില്ലാത്ത”
        - d. “കൊടിയ കടൽത്തീരകൾ”
        - e. “വക്രഗതിയുള്ള നക്ഷത്രങ്ങൾ”
    - ഇ. അഭക്തരായ പുരുഷന്മാരെ ന്യായം വിധിക്കുമെന്ന് ഹാനോക്ക് പ്രവചിച്ചിരിക്കുന്നു (വാ. 14-16)
- IV. ഒരു അന്തരം:പരിഹാസികൾക്ക് വിപരീതമായി വിശ്വസ്തരായ വിശ്വാസികൾ (വാ. 17-23)
  - അ. പരിഹാസികളെ കുറിച്ചുള്ള മൂന്നറിയിപ്പ് (വാ. 17-19)
    - 1. അപ്പൊസ്തലന്മാരുടെ മൂന്നറിയിപ്പ് (വാ. 17, 18)
    - 2. ആ പുരുഷന്മാരെ കുറിച്ചുള്ള വിവരണം (വാ. 19)
      - a. “ഭിന്നിപ്പ് ഉണ്ടാക്കുന്നവർ”
      - b. “പ്രാകൃതന്മാർ”
      - c. “ആത്മാവ് ഇല്ലാത്തവർ”
  - ആ. വിശ്വസ്തരായ വിശ്വാസികൾക്കുള്ള പ്രബോധനം (വാ. 20-23)
    - 1. വിശ്വാസത്തിൽ പണിയുക (വാ. 20, 21)
      - a. “പരിശുദ്ധാത്മാവിൽ പ്രാർത്ഥിക്കൽ”
      - b. “ദൈവസ്നേഹത്തിൽ നിങ്ങളെ സൂക്ഷിപ്പിൻ”
      - c. “ആകാംക്ഷയോടെ ക്രിസ്തുവിനായി കാത്തിരിപ്പിൻ”
    - 2. മറ്റുള്ളവരോട് കരുണ കാണിച്ച് ചിലരെ തീയിൽനിന്ന് വലിച്ചെടുക്കുക (വാ. 22, 23).
- V. അവസാനിപ്പിക്കുന്ന ദൈവസ്തുതി (വാ. 24, 25)